

L o k a l h i s t o r i e m i d t i N o r d s j æ l l a n d

Dette nummer handler om sognefoged Frederik Nielsen, Alsønderup,
og lidt om hans efterkommere.

*Frederik Nielsen (1855-1947). Boede Baunevej 18, Alsønderup.
Sognefoged for Alsønderup Sogns Nordre Part 1914-1940.
Var valgt til talrige lokaler tillidshverv.*

Læs på bladets bagside om

**Lokalhistorisk aften onsdag den 14. marts på Kulsviergården.
Ikke-medlemmer er også meget velkomne.**

Se også arkivets regnskab for 2011 på side 19.

Dette er Lokalhistorisk Nyt nr. 1, feb. 2012, 9. årgang fra

Lokalarkivet for

Alsønderup-Tjæreby Sogne

i Hillerød Kommune

-et arkiv for almindelige menneskers historie og egnshistorie-

Med stor tak har Alsønderup-Tjæreby Lokalarkiv i 2011 og 2012 modtaget sponsorstøtte fra

Entrepreneurfirmaet Brødrene Jørgensen I/S, Klostergården, Frederiksværksgade 168, 3400 Hillerød. Tlf. 4821 0428. Fax 4821 0458. Mobil 4826 2804 (Henrik Jørgensen). Mobil 2146 2805 (Steen Jørgensen).

Nordtag A/S v/ direktør Jørgen Simonsen, Mestervangen 7, 3220 Græsted. Tlf. 48 36 36 36, fax 48 36 36 30, www.nordtag.dk

Thorkild Jørgensen VVS Aps., Aut. VVS-installatør, Ryagergårdsvej 3, Annisse, 3200 Helsingør. Tlf. 48 79 13 60, mobil 20 11 85 57.

G. D. A., tømrer- og snedkermester Gert Dyrlov Andersen, Torsholms Allé 8, Tulstrup, 3400 Hillerød. Tlf. kontor 4828 5550, mobil 2028 9950, fax 4828 6746

P.M. Belægning, Brolægnings-, flise- og anlægsarbejder v/ Palle Madsen, Ravnsbjergsbjergvej 16, Nejedø, 3400 Hillerød. Tlf. 48 28 69 44, biltlf. 23 25 05 06, fax 48 28 69 53,

J. Jensen A/S, Højlundevej 8, 3540 Lynge. Tlf. 4825 3535. www.j-jensen.com Nedrivning, Bygge & Anlæg. Jord & Kloak. Affaldssortering. Asbest- & PCDsanering, Salg af brugte byggematerialer.

Tømrer Lodberg Aps., Syrenvej 1, Tulstrup, 3400 Hillerød. Tlf. 48 28 34. Bil. 21 28 68 29., Fax. 48 28 65 36.

Kontorland A/S - Alt Til Kontoret. Industrivænget 15, 3400 Hillerød. Tlf. 48 25 36 66.- [http:// www.kontorland.dk](http://www.kontorland.dk)

DanBolid, Søderberg/Nielsen Aps. Frederiksværksgade 7, 3400 Hillerød. Tlf. 48 24 21 11, Fax 48 24 21 11. E-mail: Hilleroed@danbolid.dk

Joan & Ole Starks Gårdbutik. Harløsevej 164, Harløse, 3400 Hillerød. Tlf. 4824 6361.

Hallum Electric, Aut. El-installatør, Tulstrup Have 9, Tulstrup, 3400 Hillerød, Tlf, 4828 7813. Mobil 22 90 78 13, www.hallumelectric.dk E-mail: fh@hallumelectric.dk

Harløse V V S, Aut. Gas-, vand- og sanitetsmester, Harløsevej 172, 3400 Hillerød. Tlf. 28 25 04 49 www.harloesevvs.dk E-mail: vvs@harloesevvs.dk

Tulstrup Kompost v/ Sv. Simonsen, Nejedøvej 20, Tulstrup, 3400 Hillerød. Tlf. 48 28 60 81.

HHM Ejendomme A/S. Ejendomsudvikling og rådgivning. Krakasvej 7 C, 3400 Hillerød, Tlf. 48 26 48 00. www.hhmejendomme.dk.

Blikkeslager Claus Larsen, Aut. Gas-, sanitets- og vandinstallatør, Brunebjerg 26, Tulstrup, 3400 Hillerød. Tlf. 48 28 65 00. Mobil 40 40 82 90.

Ullerød Superbrugs. Midti Lokalarkivets medlemskreds, Start dagens indkøb tidligt – vi åbner alle hverdage og lørdage kl. 7.00. Frederiksværksgade 119, Ullerød, 3400 Hillerød. Tlf. 4826 0289.

Støtteforeningen for Alsønderup Sogn

Om ALSØNDERUP-TJÆREBY LOKALARKIV.

Åbent alle mandage 18.00-22.00 Anden dag og andet tidspunkt kan aftales med arkivlederen .
Arkivets beliggenhed: I Alsønderup kør ad vejen til Bendstrup. Drej ind efter Alsønderup Skole ved det lille skilt "Rønnehuset" og Baunevej 12. Gå til bygningen til højre og ad kældertrappen.

Arkivets post-, telefon- og e-mail-adresse: Arkivleder Lissi Carlsen, Stutmesterparken 3, 2. sal, 3400 Tlf. 48 28 64 49. E-mail: lissi@carlsen.mail.dk. **Kasserer Jørgen Petersen.** Lyngbakken 6, Alsønderup, 3400 Tlf. 48 28 76 57. E-mail: sander_petersen@live.dk **Kontingent i 2012**, 110 kr., par i alt 150 kr.: **Sponsorer** 500 kr, gerne efter behag mere. **Bank.** Nordea reg. nr. 2276 kt. nr. 8968504194. **CVR-nr.** 30320573. **Dette magasin.** Kommer 4 gange årligt, eget tryk **Redaktør:** Ole Blåkilde. **ISSNnr:** 1603-7561. **Modtagere:** Medlemmer, sponsorer. presse, Hillerød Byråds medlemmer, andre arkiver m. fl. **Eftertryk** tilladt med kildeangivelse.. **Lokalarkivet drives af ulønnede.**

Kilderne til Frederik Nielsens historie

Fra mange forskellige kilder og arkivalier ved vi i Alsønderup-Tjæreby Lokalarkiv rigtig meget om sognefoged Frederik Nielsen (1855-1947) og om hans familie bagud, samt om hans søn og to døtre og mange af deres efterkommere.

Frederik Nielsen skulle skrive en levnedsbeskrivelse til Ordenskapitlet, da han i 1940 blev dekoreret med Dannebrogsmændenes hæderstegn. Den beskrivelse har vi - tre tætskrevne sider i hånd. Det var almindeligt, at sognefogeder blev dekoreret på den måde ved deres afgang.

Frederik Nielsen hos fotografen som ung

Frederik Nielsen var født i 1855 på gården Lykkesholm i Nejede. Efterkommere af hans halvsøster, Boline Knudsen (1865-1945), har skænket vores arkiv de gamle originale dokumenter og fotos fra gården med oplysninger om bl. a. Frederik Nielsens aner og søskende.

Gården Lykkesholm i Nejede, hvor Frederik Nielsen blev født i 1855. Her ses Gåsedammen foran og storken med rede på taget, formodentlig fotograferet ca. 1920, da Frederik Nielsens halvsøster, Boline Knudsen, havde overtaget gården efter sin mand Søren Knudsens død af spansk syge i 1919. Søren Knudsen foretog nogle om- og tilbygninger, bl. a. har grundmur afløst bindingsværksmurene, så gården så ikke helt ud som på fotoet her, da Frederik Nielsen blev født i 1855 og i tiden til hans fraflytning ved hans giftermål i 1884. I nutiden er gårdens jord som bekendt udstykket i ca. 150 sommerhusgrunde, men gårdens bygninger ligger der endnu, dog har stuehuset været brændt.

Alsønderup Sogns slægtsforsker, Eugen Taur (1896-1969), har også gravet i alt om slægterne fra Lykkesholm. Han var barnebarn af Frederik Nielsens ældre bror, Anders Nielsen (1846-1912) og dennes hustru, Olivia Taur.

Endelig var Frederik Nielsen inddraget i næsten alt, hvad der var af kommunale aktiviteter og foreningsliv i Alsønderup på hans tid. Han er derfor omtalt og har selv skrevet i protokoller og andre arkivalier fra lokale foreninger, som vi har fra den tid i Alsønderup-Tjæreby Lokalarkiv.

I øvrigt har mange hørt Frederik Nielsen omtalt af ældre mennesker tilknyttet lokalsamfundet. F. eks. sagde Ryle Sørensen (1922-2010). "Jo, han var jo min bedstefar". Frederik Nielsen var faktisk også morbror til min farfar og dennes bror, Niels Pedersen (1879-1961), som havde Ærtelandsgård i Alsønderup fra 1918 til 1942.

Og så kan fortællingen begynde, først med:

Lidt forhistorie om Lykkesholm i Nejede

Frederik Nielsens fars far, **Peder Jensen** (1754-1832), var ved giftermål i 1780 med en ung enke uden børn blevet kongens fæstebonde på gården Lykkesholm i Nejede. Den fik han selveje på i 1820. Vi har det originale skøde med kong Frederik den Sjettes personlige underskrift.

Peder Jensen var opvokset på Greslegård i Harløse. Han var ud af Nittebjerg-gård-slægten. **Lars Larsen** (1621-1698), Nittebjerggård, var oldefar til ham.

Peder Jensen, Lykkesholm, nævnes som sognefoged og lægdsmand i 1803. Hans kone døde efter den tiende fødsel. Han giftede sig så med hendes lillesøster og fik 4 eller 5 børn mere. Han nåede at blive far til i alt 14 eller 15 børn, så der må nu nok være flere tusinde efterkommere.

Frederik Nielsens forældre, Niels Pedersen og Kirsten Marie Pedersdatter.

Efter Peder Jensens død i 1832 blev Lykkeholm overtaget af hans 25-årige yngste søn, **Niels Pedersen** (1807-1856), som også med tiden blev sognefoged. Han havde andre tillidshverv. Han valgtes bl.a. til det første sogneråd i Alsønderup kommune efter sognekommunernes oprettelse 1. jan. 1842.

I februar 1845 døde hans kone, og i januar 1846 giftede han sig med **Kirsten Marie Pedersdatter** (1821-1902). Hun var 25 år og 14 år yngre end ham og datter af sognefoged **Peder Hansen** (1795-1880), Ude Sundby ved Frederikssund. Han var en kendt og bemærkelsesværdig mand, indvalgt i 1841 i Stænderforsamlingen for Øerne i Roskilde og så i Rigsdagens Lands-ting fra 1849 til 1870. Han tilhørte partidannelsen "Bondevennerne", som gennem en del grupperinger og opdelinger gennem 1800-årenes sidste del og op til 1905 udviklede sig til partierne reformvenstre og det radikale venstre.

Sognefoged, gårdejer og landstingsmedlem Peder Hansen(1795-1880),Ude Sundby.

Peder Hansen i Ude Sundby blev tidligt sognefoged og stiftede i 1840 Frederiksborg Amts Sognefogedforening, hvis formand han blev. Fra den post indkaldte han til det møde i Hillerød i 1843, hvor Nordsjællands Landboforening

stiftedes, og han var med i dens første bestyrelse. Landboforeningen regner ham som sin stifter. Ude Sundby er nu en del af Frederikssund.

Tilbage til Lykkesholm i Nejede

Hans svigersøn, Frederik Nielsens far, Niels Pedersen, Lykkesholm, tilsluttede sig også Bondevennerne og *"var at regne som formand"* i Alsønderup Sogn. Han lod sig opstille i Frederiksværk ved folketingsvalget i 1853 mod den kendte professor Madvig, senere undervisnings- og kulturminister. Det foregik sådan, at de to kandidater holdt hver en tale på torvet. Niels Pedersen kom skidt fra sin, han havde svært ved at læse den op, og efter dens sprogbrug og indhold at dømme var den næppe skrevet af ham selv. Så gik vælgerne ind og stemte. Hver blev opført med sit navn, og det blev skrevet, hvem han stemte på. Hemmelig afstemning indførtes først i 1901. Ved optællingen havde professor Madvig fået 325 stemmer og Niels Pedersen 9. Ikke engang bønderne havde åbenbart stemt på ham. Efter den tid gik livet for ham tilsyneladende i fisk og vistnok i druk, og han måtte vist ophøre som sognefoged. Han døde kun 49 år gammel allerede i 1856 fra hustruen Kirsten og seks mindreårige børn. Frederik Nielsen var knap to år og huskede ikke sin far.

Frederik Nielsens mor, Kirsten Marie Pedersdatter (1821-1901). Det brede ansigt, de kraftige underkæber og underbiddet går i nogen grad igen hos talrige af hendes efterkommere, også i nutiden i 4, 5 og 6 led, og på fotos af Frederik Nielsen som ældre ses det tydeligt. Senere kaldte hun sig Kirsten Larsen efter sin ægtemand nr. to.

Kirsten giftede sig igen i 1858 efter ca. 2 år som enke og knapt 37 år gammel med den knapt 34-årige handelsmand Anders Larsen (1824-1877), født på gården Gravensten i Lillerød. Efter tidens ret kunne gifte kvinder tilsyneladende ikke have selvstændig formue, så Anders Larsen blev ved sit giftermål ejer af Lykkesholmgård. Ægteskabet blev vist ingen succes, og da jeg engang spurgte Dagny Sylvest Andersen, Skævinge, som Kirsten var oldemor til, hvorfor hun så giftede sig, svarede hun nøgternt: "Hun trængte vel til en mand på gården og i sengen."

Da børnene fik Anders Larsen som stedfar var deres alder således: Anders 11, Johannes 10, Jens Peter 9, Johanne 7, Marie 4 og Frederik 3. Efter overleveringen var der et dårligt forhold mellem ham og børnene. Kun Frederik blev vist hjemme, til han skulle være soldat. De andre var for længst voksne og væk hjemmefra, da stedfaderen døde efter 19 år i 1877, 52 år gammel, vistnok også efter overforbrug af brændevin gennem de senere år.

I ægteskabet med Anders Larsen fik Kirsten to børn, Lars Peder Andersen i 1859 og, da hun var 44 år, Boline Andersen (1865-1940), gift i 1887 med Søren Knudsen (1866-1919) fra Holmegård i Nejede. Han købte Lykkesholm af sin svigermor i 1888.

Vi vil i det følgende citere, referere og kommentere den levnedsskildring, som Frederik Nielsen skrev til Ordenskapitlet, da han udnævntes til Dannebrogsmænd i 1940, og videre vil vi indflette andre oplysninger.

Fra sin barndom fortæller Frederik Nielsen, at de fra Lykkesholm kunne se Frederiksborg Slots Brand i december 1859 - han var kun godt 4 år - og i 1860 kunne de se den store brand i Annisse, hvor en proprietærgård og en del huse brændte.

Frederik fortæller, at i den ældste af de to klasser i Tulstrup Skole gik han fire dage om ugen om vinteren og to dage om sommeren og ikke altid det, for når man kunne begynde at hjælpe til i landarbejdet, forsømte man ofte. Efter konfirmationen gik Frederik en vinter i aftenskole i Tulstrup Skole hos lærer Peter Fjelstrup Guldbrandsen, som vist var lærer der fra 1832 til 1880 – over 40 år. Frederik var ellers i landarbejdet, hvor han skriver, at det var strengt arbejde, for man havde dengang ingen landbrugsmaskiner til hjælp med arbejdet, og lønnen for arbejdet var dengang meget lille.

I 1877 var Frederik Nielsen på session og blev udskrevet til militærtjeneste. og i 1878 blev han indkaldt til fæstningsartilleriet, som det dengang hed, og han lå ude på fæstningen Trekroner. Han skriver selv herom:

"Vi havde det ellers meget godt. Vi fik ikke så tit landlov, men det generede ikke mig, men københavnernes var meget utilfredse.

Det var i den gamle tid, da straffene var meget barbariske, og jeg var i den tid, jeg var soldat, med til at skulle slutte kreds om tre af de gamle soldater, som fik rottingslag, hvilket jeg synes, det var noget uhyggeligt noget at se på, at de stod og tæmpede voksne mennesker med et tykt spanskør, og det var vist ikke for tyveri, men for at når de kom i land, så glemte de at komme derud igen. Når de øvede det nogle gange, så fik de den sorte kokarde på huen (i stedet for den røde), og for den mindste forseelse så fik de prygl. Den ene fik dog den røde kokarde igen på grund af godt forhold. Den sidste, der fik rottingslag, da jeg var derude, var et sølle pjok. Da vi var til kongerevue, så var der en premierløjtnant, der skyldte ham for, at han havde gået og dinglet og var beruset, hvilket jeg tror, han ikke var, men han havde sådan en dvask gang. Så da vi kom hjem på fortet, måtte vi slå kreds om ham, og han fik 25

slag rotting, og da han havde fået dem, måtte han over for kaptajnen stå ret og takke for nådig straf.

Der skulle ikke dengang ikke så stor en forseelse til for at soldaterne kunde få krumslutning og mørk arrest, men de straffe er heldigvis nu afskaffet.

Fredrik Nielsen som soldat i 1878, 23 år gammel..

Om efteråret, da vores skoletid var forbi, skulle der blive 35 mand af kompagniets 90, så vi trak lod om, hvem der skulle blive til tjeneste et år. Jeg trak uheldigvis et lod til at blive, men byttede så med en anden og gav 320 kr. i bytte. Min stillingsmand var en københavnsk snedkersvend. Han ville hellere blive derude end gå arbejdsløs i København, da det var en sløj tid med arbejde, og dengang var der ingen arbejdsløshedshjælp, og hvordan de klarede dem dengang, ved jeg ikke.”

Da Frederik Nielsen rejste hjem, blev han som 23-årig fra 1878 medbestyrer på Lykkesholm for sin mor, som var blevet enke i 1877, og der var han tilsyneladende i knap seks år.

Med regeringen Estrup fra 1875 til 1894 blev skellene dybere mellem de to politiske hovedretninger – dengang kaldt højre og venstre. Landboerne sluttede op om venstre. På et tidspunkt, men vi ved ikke hvornår, var Frederik Nielsen sammen med seks andre landmandssønner med til at danne den første venstreforening i Alsønderup Kommune. Vi har intet skriftligt om den.

Ægteskab og selvejer.

I april 1884 blev Frederik Nielsen gift med Elise Hansen (1860-1943), og samme år købte han en ejendom på vejen mellem Alsønderup og Bendstrup

på 20 tønder land. Adressen er i dag Baunevej 18. Dens matrikelnumre er 8 k og 2 d,, hvilket viser, at den består af en parcel oprindeligt frasolgt fra Hestehavegård, nr. 8 a, og en parcel frasolgt Baugnetgården, nr. 2 a, begge i Alsønderup, ejendommen ligger altså ikke i Bendstrup, men i Alsønderup. I dokumenterne fra Lykkeholm lå et arveafkaldsbrev af 17. juni 1884, hvorefter Frederik Nielsen modtog 3.000 kr. af sin mor mod fuldstændig afkald på al senere arv efter hende. Pengene var til hans ejendoms køb.

Luftfoto fra 1946 af Fredrik Nielsens ejendom, Baunevej 18, Alsønderup. Frederik Nielsen havde ejendommen fra 1884 til 1940, hvor han solgte den til Harry Andersen fra Alsønderup. Der var materiale mangel under Nazitysklands besættelse af Danmark 1940-45 og i de fattige efterkrigsår, så vi regner med, at der i årene fra 1940, hvor Harry Andersen købte ejendommen og i perioden til 1946, hvor dette foto er taget, ikke kan være ændret stort fra, som ejendommen var, da Fredrik Nielsen havde den. Efter Harry Andersens død i 2004, solgte hans kone, Eva Andersen, ejendommen, og de nye ejere har tilsyneladende bygget den helt om. Bygningerne på fotoet her var et traditionelt trelænget husmandssted med den åbne gård mod syd og "ryggen" mod nord mod Baunevej, og øverst ses et glimt af tilkørselsvejen til Baunevej. Billedet er taget mellem høst og efterår. Fra høsten ser vi kornstakke, som venter på at blive tærsket, og der er stadig blade på træerne. Det er bemærkelsesværdigt, at der mellem 1884 og 2004 - i 120 år – kun var to ejere.

Pudsigt nok havde forældrene til Frederiks Nielsens kone, Elise, ejet ejendommen, men havde solgt den, så det var ikke dem, Frederik Nielsen købte den af. Han kaldte sig i begyndelsen helt korrekt afbygger, for hans ejendom var jo en afbyggerejendom, men efterhånden gik der inflation i stillingsbetegnelsen gårdejer for ejere af mindre ejendomme, og Frederik Nielsen fulgte på det punkt så med tiden og kaldte sig senere også gårdejer.

Frederik Nielsen og Elise Nielsen drev faktisk ejendommen i 56 år, og han var 85 år og hun 80 år, da de solgte den i 1940. De købte så en af de to daværende bungalow'er i Alsønderup og flyttede derind.

Stævningsmand

Næsten lige efter ejendoms købet i 1884 blev Frederiks Nielsen udpeget som stævningsmand. Opgaven var at opsøge personer i sit distrikt for at forkynde indstævninger for dem til bl.a. at give møde for politiet eller retten i Hillerød.

Medlem af Alsønderup Sogneråd

I 1886, da Frederik Nielsen kun var 31 år, blev han indvalgt i Alsønderup Sogneråd. Sognerådet bestod dengang af fem medlemmer, og valgperioden var seks år. Hvert tredje år valgtes henholdsvis to og tre medlemmer. Frederik Nielsen gik ud af sognerådet igen i 1892 efter seks år.

Forligsmand i tyendesager

Sognerådet udpegede tidligt Frederik Nielsen hertil. Tyende er et ældre ord for tjenestefolk, og tyendeloven afløstes senere af medhjælperloven. Uoverensstemmelser mellem husbond og tjenestefolk skulle efter tyendelovens regler være søgt forligt af forligsmanden, før de kunne behandles ved andre retsinstanser.

Forsikringerne.

I 1890 blev Frederik Nielsen vurderingsmand i Alsønderup Sogn for Landbygningernes Brandforsikring. Han skulle vurdere bygningsværdien ved tegning af forsikring og skader efter ildebrande. Senere blev han gennem over 40 år vurderingsformand i forsikringen. I Frederiksborg Amts Brandforsikring for løsøre blev han fra 1905 også sogneforstander og var det i over 30 år. Der blev bygget meget nyt, til og om i de år, og der blev anskaffet flere kreaturer og maskinel, samt indbo, så der var gang i både bygningsforsikringerne og løsøreforsikringerne.

Andelsmejeriet

Da man var kommet lidt ind i 1880'erne gik det galt med den traditionelle danske korneksport. Den tekniske udvikling med dampskibe og jernbaner kastede billigt russisk og amerikansk korn på det europæiske marked. I Danmark måtte landbrugerne lægge om til andre produkter. Den tekniske udvikling blev her brugt, så landet blev fyldt med andelsmejerier, som med en kulfyret dampmaskine drev en centrifuge, som kunne dele mælken i fløde og skummetmælk, og som drev en kærne, der kærnede smør af fløden med kærnemælk som restprodukt. Smørret blev eksporteret. Kærne- og skummetmælken bragt tilbage og brugt i svineavl sammen med byg som grundlag for eksport af svinekød. Nye og bedre kvæg- og svineracer udvikledes. Behovet for maskiner til mejerierne blev basis for en dansk maskinindustri.

Mælken skulle daglig bringes frisk til mejerierne på hestekøretøjer, så afstanden mellem mejerierne blev bestemt af hestevognenes kørselsradius. Der

kom ikke noget mejeri i Alsønderup, men to lige på den anden side af sognegrænserne, Egholm fra vist 1888 i Meløse på Frederiksværksvejen og Kildevæld vist også fra 1888 tæt ved Pibe Mølle, hvor Annisse, Alsønderup og Højbjerg støder sammen. I Alsønderup delte landmændene sig efter, hvilket mejeri de lå nærmest.

Andelsmejeriet var en forening og skulle have en bestyrelse, som medlemmerne – leverandørerne – valgte. Vi nævner det om mejerierne her, fordi Frederik Nielsen var i bestyrelsen for Kildevæld Andelsmejeri i seks år.

Alsønderup Forsamlingshus og 37. kreds

Alsønderup Skytteforening – 37.kreds – blev stiftet i 1885, da Frederik Nielsen blev 30 år. Han var fra 1892 i bestyrelsen og var så revisor i 37. kreds fra 1895 til 1943 – i 48 år.

I 1897 opførte en kreds af beboere Alsønderup Forsamlingshus, og Frederik Nielsen, der nu var 42 år, var en af stifterne og blev valgt som en af de ni medlemmer af den første bestyrelse.

Alsønderup Brugsforening

Brugsens formand, gdr. Jørgen Larsen, Langholmgård, døde ret pludselig i 1897. Frederik Nielsen, indvalgt i bestyrelsen i 1896, blev nu formand til 1911, i 14 år. I sin formandstid førte han som regel selv brugsens bestyrelsesprotokol.

Alsønderup Brugs som den så ud fra 1902, og indtil den brændte i 1908.

Det blev Frederik Nielsen, som forestod opførelsen af en ny brugsbygning på tomten, da den hidtidige bygning på fotoet var brændt den 9. august 1908. Han aftalte så med forsamlingshusets bestyrelse, at butik, lager og uddeleren med familie flyttede til forsamlingshuset, indtil en ny bygning stod klar, leje 100 kr. Allerede 29. november var den ny bygning klar på samme sted, der manglede kun indvendig maling og tapetsering. Butik og hus er der endnu.

Ejendomsvurderingsmand

Frederik Nielsen blev udpeget i 1903 af Alsønderup Sogneråd. Opgaven var at ansætte værdien af ejendommene i kommunen som grundlag for beregningen af ejendomsskatterne. Der var vistnok to vurderingsmænd sammen. Han fortsatte i hvervet til 1934.

Fredrik Nielsen i en moden alder.

Det radikale Venstre

I 1905 splittedes partiet Reformvenstre, og Det radikale Venstre brød ud som selvstændigt parti. På landet blev gårdejerne mest tilknyttet Venstre og husmændene mest Det radikale Venstre. Det gav anledning til megen indbyrdes bitterhed. De radikale kaldtes "Rebellerne", men sandheden er muligvis, at venstrelederen I.C. Christensen fremprovokerede opsplitningen, bl. a. fordi den radikale gruppe i hans parti hindrede den forsvarspolitik, som han vist efter hemmelige følere i Berlin fandt det nødvendigt at tilstræbe, men der var mange andre modsætninger, som førte til opsplitningen i to partier.

I Alsønderup sluttede Frederik Nielsen sig straks til Det radikale Venstre, og han blev nok noget af en lokal radikal ankermand. Han var med til at oprette den radikale vælgerforening og husmandsforeningen her og var i perioder i bestyrelserne. Det hus, hvori arkivalierne for den radikale forening lå, brændte desværre for en del år siden, så vi kan ikke læse om den.

Rigsdagen bestod af Landstinget og Folketinget indtil 1953. Landstinget valgtes indirekte, d.v.s. at vælgerne valgte valgmænd, som så trådte sammen og valgte Landstingets medlemmer.

Valget af valgmænd i Alsønderup Forsamlingshus den 7. sept. 1906 er således refereret i Amtsavisen, venstre, eller i Amtstidende, højre:

"Valgt blev Socialdemokraternes og Rebellerens Fælleskandidat, Gaardejer Frederik Nielsen, Alsønderup, 32 stemmer. Venstrereformpartiets mand, Sognerådsformand Hans Rasmussen, Tulstrup, fik 18 Stemmer og Højremanden, Sognefoged Jørgen Hansen, Tulstrup, 25 Stemmer."

Vi er kun et år efter Det radikale Venstres stiftelse og udbrud fra Reformvenstre. Rebellerne betyder oprørerne og er her den nedsættende betegnelse for de radikale. Valgsystemet var sådan, at den, som fik flest stemmer, men ikke nødvendigvis flertal, var valgt. Derfor aftalte Det radikale Venstre og Socialdemokratiet mange steder et samarbejde, som gik ud på, at kun det ene parti opstillede, og begge partiers vælgere opfordredes til at stemme på denne kandidat. Selvfølgelig benyttede Højre og Venstre dette tekniske samarbejde til at slå på skrækken for socialisterne over for de radikale vælgere og til parre de to partier sammen.

Gennem mange år var der til sognerådsvalgene her i Alsønderup opstillet en gårdmands- og en husmandsliste, som dækkede Venstre og de radikale. Det skiftede noget mellem hvilken liste der fik tre valgt og dermed besatte posten som sognerådsformand, men med tiden udviklede der sig et rimeligt og fordrageligt samarbejde i sognerådet. Frederik Nielsen opstillede vist ikke mere selv ved sognerådsvalg.

Sognefoged

Frederik Niensens nabo på Baunegården i Alsønderup var i mange år sognefoged for Alsønderup Sogns nordre del, men frasagde sig hvervet i 1908, og Frederik Nielsen blev så af politimesteren konstitueret som sognefoged. Det var han indtil 1914, hvor han udnævntes af politimesteren til hvervet. Familietraditionen lød, at han var konstitueret så længe, fordi sognerådet skulle indstille, og på den tid var der venstre flertal i sognerådet, og det flertal var ikke meget for at indstille Frederik Nielsen, fordi han jo var radikal. Om dette passer, ved vi ikke. Men i hvert fald blev han først endelig udnævnt i 1914.

Sognefogeden var den lokale politimyndighed. Han fik ingen uniform, men et skilt som herunder til at hænge om halsen som myndighedstegn.

Sognefogedskiltet for Alsønderup Sogns søndre part (Skiltet tilhører Alsønderup-Tjæreby Lokalarkiv).

Senere fik sognefogeden vistnok en uniformskasket med en statslig rød kokarde som myndighedstegn.

Når der skulle afholdes baller offentligt i foreninger o.l. krævede loven dengang, at der var polititilsyn. Ofte var det en betjent fra Hillerød, men andre gange sognefogeden. Arrangøren skulle betale for det, og herunder bringer vi en kvittering herfor udstedt af sognefoged Frederik Nielsen i 1916.

For Polititilsyn ved offentlig Fest
Anden = Pinsedag i Alsønderup Fællesmøde,
hvor har jeg af 34 Skyllereds modtaget
6 Kroner, hvorfra hermed kvitteres. —
Alsønderup den 12te Juni 1916
Frederik Nielsen
Sognefoged

Frederik Nielsen gik i skole, mens man lærte både gotisk og latinsk håndskrift. Vistnok i 1875 gik det officielle Danmark over til udelukkende latinske bogstaver, både trykte og skrevne, som vi stadig bruger. Som embedsmand skulle Frederik Nielsen derfor skrive med latinske bogstaver, meget heldigt for så kan vi læse hans skrift. Men som hos så mange andre blev der en rest af den gotiske håndskrift hængende. Se på hans kvittering. Tre-fire steder er de små krusedulle s'er ikke fra den latinske, men fra den gotiske håndskrift, en af de få ting derfra som var nemmere i enden på et ord.

Frederik Nielsen var også snefoged og brandfoged. Snefogeden skulle tilsige folk til det ubetalte snerydningsarbejde. Det påhvilede hver ejendom at stille efter størrelse med en eller flere mænd med skovle. Brandfogeden havde ansvaret for kommunens håndbetjente brandsprøjte, som stod i det nu nedrevne sprøjtehus ved Alsønderup Gadekær. Han var leder af bekæmpelse og slukning ved ildebrande. Han lod de mænd sammenkalde, som sognerådet havde udpeget som brandmænd, og brandfogeden kunne i øvrigt beordre tilstedeværende på brandstedet til at medvirke i slukningsarbejdet.

Hvis man tilhørte folkekirken, kunne man indtil 1921 kun blive gift i en kirke, men fra 1921 kunne alle indgå borgerligt ægteskab. På landet blev sognefogederne nu giftefogeder. Frederik Nielsen skriver, at han i sin embedsperiode kom til at vie 10 ægtepar. Nogle viser sig at være i hans familie, vist bl.a. hans sønnedatter Edel, som blev gift med maler Hartvig Jensen. De boede på Friborgvej i Hillerød.

Dannebrogsmand

Den 22. december 1940 fik Frederik Nielsen af politimesteren overrakt kongens orden Dannebrogsmændenes Hæderstegn. Til stede var sognerådet, den anden sognefoged, gdr. Jørgen Mathiesen, og Frederik Nielsens afløser som sognefoged, murermester Jørgen David Nielsen, Alsønderup. Frederik Nielsen betragtede det selvfølgelig som en stor hæder, at han fik tildelt dette kongelige hæderstegn.

Som sognefoged havde han en rimelig tilknytning til politimesteren, som mødte op med frue ved Frederik Nielsens runde fødselsdage, og de deltog også ved hans og Elises guldbryllup i festen i Alsønderup Forsamlingshus.

Børn og børnebørn

Frederik og Elise Nielsen fik to døtre og en søn, som blev voksne.

Ældst var Johanne, født i 1885. Hun blev gift i 1907 med Søren Sørensen, søn fra Komosegård på den anden side af Baunevej. De overtog gården fra Sørensen forældre. Søren var aktiv på mange områder i lokalsamfundet, f.eks. den der i flest år var aktiv skytte i 37. kreds. I nogle år var han også formand for Kildevæld Andelsmejeri. Efter landsbrugskrisen måtte han sidst i 1930'erne sælge gården, og de flyttede op på et husmandssted i Ramløse. Søren og Johanne fik med 14 års mellemrum børnene, Esther Sørensen (1908-1995) og Ryle Sørensen (1922-2010).

Ester blev gift med bagermester Aage Sørensen i Alsønderup. De overtog bageriet i Alsønderup efter hans forældre. Hans far havde ladet huset Ravnsbjergvej 2 bygge, hvor hans mor drev telefoncentralen ved navn Bøgebakke.

Ester og Aage fik i 1930 datteren Vita. Hun var i slagterbranchen. Hun og hendes mand havde også i en kortere periode slagterforretning i Tulstrup. Så havde hun i mange år charcuteriforretning i Tisvildeleje og bor stadig i Tisvilde. Hun er forlængst både mormor og oldemor.

Ryle Sørensen blev kloakmester og entreprenør i Tulstrup og Alsønderup. Han var aktiv i Alsønderup bl.a. som formand for 37. kreds, i mange år formand for skydeafdelingen i 37. kreds, kasserer i vandværkets bestyrelse og senere formand for forsamlingshuset, også mens Kulsviergården blev bygget og i en del år herefter formand for Kulsviergården. Han var også pantefoged for Alsønderup Kommune.

Han var med til at oprette en social-demokratisk forening i Alsønderup og var socialdemokratisk medlem af sognerådet i Alsønderup og senere i Hillerød Byråd efter Alsønderup Kommunes indlemmelse i Hillerød, tilsammen var han kommunalbestyrelsesmedlem i over 25 år.

Ryle og hans kone Eva fik datteren Jane, som er mor til den kendte professionelle håndboldspiller Kasper Nielsen.

Fire generationer, siddende oldemor, Elise, stående t.h.mormor Johanne, stående t.v. Ester, mor til Vita, født 17.6.1930, siddende på Elises skød.

Elise og Frederik Nielsens datter Anna, født i 1887, blev i 1914 gift med Carl Andersen, født i Æbelholtsvang i 1884. De havde først hans fars afbyggersted i Æbelholtsvang og så en gård i Helsing, før de købte Tjærebygård i Tjæreby

Kommune. Carl Andersen var som mange landmænd dengang Frederiksborg-hestemand med flere heste på gården end egentlig nødvendigt for driften. Han havde også forskellige tillidshverv i Tjæreby Kommune, blev bl.a. i 1926 indvalgt i Tjæreby Sogneråd (venstre).

Anna og Carl havde to sønner Poul og Gerner. Poul blev ejer af Dyrløvgård i Karlebo. Hans søn er snedker- og tømrermester Gert Dyrløv Andersen, Torsholmgaard i Tulstrup, Hans virksomhed er en af dette lokalarkivs sponsorer. En datter fra Karlebo, Lisbeth Dyrløv Andersen, bor i Helsingør.

Frederik Nielsen og Elise fik sønnen Peder Nielsen i 1896. Han blev gift med Marta Jensen, f. 1902. Peder Nielsen var først ved landbruget og efter soldatertiden på et ophold på Fyns Stifts Husmandsskole ved Odense. Efter forskelligt blev han murerarbejdsmand i Hillerød og var med til bygning af en række markante bygninger, bl.a. sygehuset.

Frederik og Elise Nielsen fotograferet på ejendommen. Bag dem sønnen Peder Nielsens datter, Edel, født i 1921, så billedet må nok være fra mellem 1935 og 1940.

Peder Nielsen valgtes ind i bestyrelsen for Arbejdsmandsforbundet for Hillerød og Omegn, og han blev efter et par år afdelingens formand og kontorbestyrer. På den post var han i over tredive år, og det blev hans betydningsfulde livsgerning. Han var også i sognerådet i Frederiksborg Slotssogn og havde der forskellige poster. Han var en tid formand for den socialdemokratiske forening i Slotssognet. På et tidspunkt købte han hus i Hillerød Købstadskommune på vejen Ved Skelbækken og ophørte så med at deltage i kommunalpolitik. I nutiden har man hædret hans indsats og minde ved at give en gade i Hillerød navnet Peder Nilens Gade.

Peder Nielsen var gift med Martha Jensen, datter af parcellist Peder Laurits Jensen, Pibe Møllevej, Alsønderup. De fik datteren Edel, som blev gift med maler Hartvig Jensen. De boede på Friborgvej i Hillerød, og de fik vist tre døtre, hvoraf to så vidt vides bor i Hillerød. Mens Edel levede gav hun arkivet her en del ting, og efter hendes død har hendes døtre skænket yderligere en del tilknyttet Frederik Nielsen og Peder Nielsen.

Frederik Nielsen flytter til Hillerød

Frederik Nielsen mistede sin hustru i 1943. Han var da 88 år og solgte så sin bungalow i Alsønderup til Adolf Jørgensen og flyttede ind til sin søn, som nu boede Ved Skelbækken i Hillerød.

I januar 1947 døde Frederik Nielsen 91 år gammel. Han blev begravet på Alsønderup kirkegård, hvor der jo i nutiden ingen veneration er for at bevare gravsteder for mennesker, som har betydet noget for lokalsamfundet, så hans grav er for længst sløjft, men gravstenen eksisterer da endnu.

Frederik Nielsens omdømme og betydning

Holger Bernild oprettede i 1905 det radikale dagblad i Hillerød "Nordsjællands Venstreblad", i hvis bestyrelse Frederik Nielsen sad. Bernild blev senere ansat i Det radikale Venstres sekretariat på Christiansborg. Derfra sendte han Peter Nielsen et brev med følgende indhold ved Frederiks Nielsens død:

"Ved Deres gamle Fars død beder jeg Dem og Deres Søskende modtage min ærbødige Hilsen. Mellem de mange, jeg mødte, da jeg i 1905 kom til Nordsjælland, hører Deres Far til dem, der fra mit første møde staar i min Erindring. Hans stoute Personlighed gjorde, at jeg følte mig tiltalt af ham, og fra vort politiske Samarbejde har jeg kun gode Erindringer. Hans stilfærdige væsen og hele solide Holdning gjorde det let at føle Tryghed overfor ham som Menneske og som Partifælle. Jeg vil altid bevare hans Minde i god Erindring. Deres forbundne Holger Bernild."

Der kendes ikke andre beskrivelser af Frederik Nielsen, men ud fra hans virke kan vi nok bedømme hans betydning. Gennem sine mange hverv fik han på alle leder et gennemgribende førstehånds kendskab til de ydre og indre former, hvorefter alting i Alsønderup Kommunes offentlige og private liv fungerede. Han kendte samtlige ejendomme og huse, han kendte samtlige beboere og deres familiære sammenhænge. Han sad på poster, hvor han hele tiden var med til at træffe beslutninger, som berørte dels de enkelte mennesker og dels hele

grene af lokalsamfundet. Han kendte de økonomiske forhold i lokalsamfundet og de måder, hvorpå man lokalt kunne søge at påvirke dem.

Frederik Nielsen er et værdigt eksempel på, hvordan man i den nære fortid praktiserede det nære og selvhjulpne samfund i direkte berøring med de mennesker, som levede i det, og som man alle personligt kendte.

Som bevis på, at dette nære samfund er forsvundet, ser man, at stort set alle de hverv, Frederik Nielsen bestred gennem sit liv, er forsvundet ud af lokalsamfundet. Hvis enkelte af disse opgaver fortsat bestrides, sker det stort set uden lokalt personkendskab med breve eller via udefra kommende indpendlere, som er funktionærer og ansatte i storkommunen, i staten eller i store koncerner.

Tekst: Ole Blåkilde. Illustrationer: Lissi Carlsen & Henrik Wittchen.

Regnskab for 2011 for Alsønderup-Tjæreby Lokalarkiv.

Indtægter:..	Kroner
Medlemskontingenter,.....	31.460
Bidrag fra sponsorer.....	13.240
Gaver fra medlemmer.....	7.970
Kontant kommunalt tilskud...(er ikke søgt for 2011)	0
Egne arrangementer.....	5.090
Indtægter i alt	57.760
Udgifter:	
Udgifter til afholdelse af arrangementer.....	3.192
Kopifarver & .papir.....	11.762
Serviceaftaler om printere m.v. licenser for dataprogram o.l.....	7.656
Kontorartikler	4.345
Andre anskaffelser til arkivet	5.728
Medlemsskaber, landsforening m.fl.	1.438
Porto.....	3.759
Internet & webhotel.....	330
Gaver.....l.....	424
Gebyr til bank.....	300
Udgifter i alt	38.934
Henlæggelser	
Fornyelsesfond.....	10.000
Jubilæumsfond.....	7.000
Henlæggelser i alt	17.000
Overskud, overføres til 2012.....	1.826

Regnskabet forelægges for generalforsamlingen den 14. marts 2012.

Bemærkninger til regnskabet:

For første gang i 23 år kunne der henlægges midler til fremtidige udgifter. Om mellem 3 og 5 år kommer en stor udgift på ca. 40.000 kr. til fornyelse af vores superprinter, som bl.a. trykker, hæfter og folder dette blad. I 2013 har lokalarkivet også 25 års jubilæum. Vi lægger derfor også penge til side til at kunne markere jubilæet.

Om kontingent . Vi har skiftet bank, og vi printer nu selvindbetalingskort ud med bankens registernr. og vores kontonummer påtrykt, men det viser sig, at kortet ikke kan bruges via postvæsenet, men i banker. Vi opfordrer til at betale via netbank,- evt. bede børn eller børnebørn betale via deres netbank- til Nordea reg.nr. 2276, kontonr. 89685004194. Husk at få dit navn som indbetaler med. Man kan selvfølgelig også altid betale kontant til et bestyrelsesmedlem og f.eks. til generalforsamlingen den 14. marts.

Alsønderup-Tjæreby Lokalarkiv

indbyder til

Lokalhistorisk aften og generalforsamling på Kulsviergården i Alsønderup onsdag den 14. marts 2012 kl. 19.30

Ikke medlemmer er selvfølgelig også meget velkomne.
Lokalhistorien er for alle.

Aftenens tema : Alsønderup Sogn rundt

Ikke mindst for tilflyttere.

Lær dit lokalsamfund bedre at kende,
bliv mere fortrolig med det – bliv gladere for at bo her.
Der er også meget nyt for dem, der er vokset op her
eller har haft nogle af deres rødder her i sognet.

Med omkring 100 illustrationer, kort og fotos, fortæller vi om
sognets tilblivelse, historie og bebyggelsesgeografi,
så du bagefter vil færdes her på en ny måde
og opleve genkendelsens glæde.

Vi fortæller også meget om menneskeskæbner, slægter og sælsomme
hændelser helt op til nutiden.

Der er fri adgang og ingen entre.

Men frivillige bidrag til vores leje af Kulsviergårdens sal modtages med tak.
Og vi sælger kaffe med hjemmebagt for 30 kr.
Øl og sodavand sælges til Kulsviergårdens priser.

Generalforsamlingen varer ca. et kvarter. Den afholdes efter vedtægterne.

Indbydelse til gruppebesøg med rundvisning på den fantastiske udstilling

"Gribskov - Danmarks ældste Skov"

onsdag den 22. februar kl.19.30

på Folkemuseet, Frederiksgade 11, 3400 Hillerød.

for arkivets medlemmer og andre lokale interesserede.
Rundviser og fortæller: Museumschef Finn Erik Kramer.

Deltagerpris 20 kr.

Max. deltagerantal 30 efter først til mølle princippet.

Tilmelding senest lørdag d. 18.2. til
arkivleder Lissi Carlsen, tlf. 48 28 64 49,

E-mail: lissi@carlsen.mail.dk
eller i arkivet mandage mellem 18 og 22.